

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrsko slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

CENA NOVIN JE:

Za domače, če jih več	Za amerikance, če jih več
vkúp hodi 2 K.	vkúp hodi 4 K 20 f.
ne samo edne 3 K.	če samo edne 5 K 40 f.

Cena vsakoga falata domá je 4 filere; v Ameriki 10 filerov.

Dobijo se
v Čerensovcih pri KLEKL
JOŽEFI plebanoši v pokoji.
Cserföld, Zalamegye.

Na té naslov se naj pošlajo: naroč
nina, glási i dári za Novine. Vsak pa
naj podpiše svoje imé, ki kaj novi-
nam naznája.

„Ki se ponizi, zvisi se.“

— Luk. 14. —

Té reči je tisti pravo, ki se je ponizo notri do smrti, celo do smrti križa.

Ponizo se je Ábrahám pred Bogom pa ga je Bog véino za očáka odebránoga národa. Ponizo se je Job v svojoj potrplivosti do smetnjáka, na šteróm je z črepnjov čovao kraste svoje pa ga je Bog podigno na veliko část i premoženje. Ponizo se je Dávid po grehi, se je oblekeo v pepéo ino očivesno vadlúvao svoj greh v žalúvanji svojega srca pa ga je Bog nazáj vzéo v svojo milost ino njemi je dao mirne dnéve nazáj. Pa tak bi lahko jezere naišli, šteri so záto bili podignjeni, ár so se poniziti znali.

Da pa ka nam potrebno več zglédov. Glejmo gizdáve: Kain sam, šteri je pun gizde, kak starejši, proti mlájšemi, vmorilec gráta, ár njega starišje i Bog ne lúbijo tak kak brata. Njegovo celo pokolenje rasté v gizdi pa pokvári túdi pobožne ino občinskoga potopa gráta zrok, kak v gizdi krive bogé slúžéci národ. Je najvékšo zmešlavo zemlé, rázlične jezicke i z toga shájajoče napáke ne gizda napravila? Gizda je vmorila kralé indašnji časov i gizda kole zdaj túdi národe v bojjaj, ár so takši med njimi, šteri v svojoj gizdi na lúcko vržejo oči naj bi si povékšali držánje ino z tem nadignoli svojo část. Je Rus ne z té gizde rovaó naš mir že 300 let? Pa Francuza túdi národna gizda vnesla, ka je šo z neprijátelom zvézo sklenjávati proti nam. Pa sta zdaj v nevoli obadvá, ár ne veta, jeli se njima ne vzeme i tisto, ka máta. Ali ka mo tak daleč šli po zgléde. Stopimo notri v edno krčmo pa poslušajmo malo pa hitro nájdemo med tam sedéčimi, šteri sebé, svoje imánje, vérstvo, ko-

bile pa jas ne vem, ka vse svojega hváljijo — pa či mo zvedávali, kak tej lúdjé stojijo, mo čúli, ka celo njihovo imánje rakovo pot ide, ár vsikdár v krčmej sedijo ino svoje posle zane-márjajo. Pa ka je tá nesé? Gizda, ka tam nájdejo prijátle, šteri je hváljo, je z jezikom gládijo, dokeč njihovo vino pijéjo pa njim stem njihovo částizelnost zadovolijo. Gizda takšim ne dá, ka bi mirno domá ostali pri svojem deli, ár se bojijo, ka te zgúbijo část pred prijátlih pivcih, ki do se z njih norčáрили.

Gizda v obleki žensk nesé na nikoj hiže. Gizda v skazúvanji decé kole cele krajine.

Pa ne nikoga ki bi se ponizo? So, samo, ka oni ne imajo poštenjá med lúdmí. Oni po svojem posli hodijo pa či je što med lúdi zové, se njim krivo vidi Bogi zamán dén kradnoti. Či se okoli njih što oglási, ka so ne, tak kak vi, dale idejo pa se hitro páščijo pozábiti žalno reč bližnjega. Ponizni vadlújejo, či kaj ne razmijo pa se pá májo príliko navčiti kaj čednešega. Ponizni ne márajo, jeli je što část, ali ne, samo ednoga se bojijo, ka bi pred Bogom zgúbili poštenjé pa zato se čuvajo greha ino slúžijo svojemi Stvoriteli, ár znájo, ka Bog gizdáve potere na dén svoje srditosti ino poniznim dá svojo miloščo.

Nišče se tak ne ponizo, kak Jezuš Kristuš pa je nišče ne tak visiko podignjeni, kak človečanstvo Jezušovo z njegovim božanstvom zjedínjeno. Ka Bog človek grátao, je vékse pinižanje, neskončano vékše, kak či bi človek na križi mro. — Nanč ne právi „kda se ponizim doli do špotapunoga križa,“ nego etak právi: „kda se zvisim, te vsa k sebi potégnem!“ On najvékše pinižanje za zvišenjé zové, ár poniznost zvišenjé vsikdár v svojem krili nosi tak, ka vsaki ki je po-

nižani, či svoje pinižanje mirovno trpi podáni v božo sv. volo, je lahko gotov, ka de za to prle ali sledkar povišani.

Heraklius casar je v králeskoj obleki šteo nesti znova zadobljeni križ Jezušov nesti na breg kalvárije pa ga ne mogeo — kda se je preoblekeo v obleko siromaškoga pokornika, njemi je križ lehkí postano.

Lúbi čtevcí! Za to je dobro pinižanje, samoga sebé: Občúva imánje, obdrži zrelo pamet, dá zmágo ober neprijátelov, podigne človeka, vékšo vrednost njemi dá pred Bogom ino njemi dá moč, ka križe, težáve življenja lahko nosi. Za té sádove poniznosti je pa vredno ponizen biti ba zapravati v sebi gizdo, štera posamezne cele rodovine pa túdi cele národe na nikoj nesé.

Kak stoji boj?

Ki pozna mapo, on bi si jo mogeo naprej vzéti pa tak na njoj lepo vsako mesto poískati od šterih je tú guč, ovači nikaj ne razmi prav od stáliša boja. Kí samo mesta čté po iméni, on zná tak obhoditi, kak tista ženska, štera z jočom príbežala pa kričala: „Bog moj, Bog moj vsi so vkraj.“ „Što je vkraj?“ sam jo pitao. „Naši so vsi vkraj — vsi so v Galicijo odišli pa zdaj čújem, ka galicija gorí.“ Ta ženska je komaj zarazmela, ka je galicija nej edna vesnica, nego precí velki tao Avstrijskoga držánja.

Ki pa mape ne pozna, on si jo pa naj dá z kem razložiti, vej odraščeni človek to hitro zarazmi pa de te znao od stopája do stopája nasledúvati poti šeregov pa to ne bode včasi vse krive gláse vervao, šteri se šepetajoč širijo med lúdmí, ár de vido, jeli smo naprej prišli, ali nej.

Na francuskom

nemška vojska okoli Parisa hodi, štera je od sevr kraja z Belgiuma notri vdarila tá. Severno záhodna je pa prišla mimo trdnjave Verdun pa se zdaj med Parisom i izhodnov mejov francuskov velki boj začno med francuzi i nemcih. Kak se dokončao, jeli se že jé, to nevemo.

Pri obládanji severno francuske trdnjave Maubeuge so nemcih 40.000 francuzov vlovili, med šterimi je 30.000 angležov bilo, kí so tá poslani od svoje vláde francuzom pomagat.

Na rusoskom

je Hindenburg nemški generáliš severno vojsko proti potoki Njemen porino ino si je z tem pot napravo za hrbet rususke vojske.

Niže doli Lubljin strelajo naše vojske. Okoli Lemberga se je začno novi boj proti velkomi šeregi neprijátelskomi, vu šterom dozday naša vojska napreduje.

Na Srbskom

ne vékšega boja. Eden oddelek srbov je prek Sáve prišeo na Srensko v Slavoniji, šteroga zdaj naše vojske plodijo.

Med tem nemci strelajo trdnjavo Verdun na izhodi francuskom pa idejo po Belgiumi proti morji.

Té národ se je z vsov močjov vrgeo na neprijátela — zvún vojske je nábrao edno milliono vojske vkúp z takših dečkov, ki so ne bili vojácje pa so se zdaj prostovolno oglásili. Nájglasovitneših velikásov sínovje stopajo, kak prosti vu vojsko i idejo žitek darúvat za domovino. Pri njih je življenje hvál zdaj, pa vsaki tak drží, ka či trbej, za domovino je rad dá.

Casar sám je hodo v Rheimsi pa okoli Verduna med neprijátelskimi kruglami, njegov sin Joachim pa streljeni leží vu ednom špitáli vojaškom med drúgimi ranjencami.

Naš trononaslednik je preminoči tjedem túdi hodo na bojišči, kde so ga vojácje z velkov navdúšenostjov goriprijali. Brat njegove žené, Zita nadvojvodice je pa kak prosti voják stopo v šereg.

Z Amerike zdaj ide domo 20.000 takših z vogrskoga, kí so dužni k vojski idti. Po šteroj poti prídejo, nišče ne vej, ár so med nami i med Amerikov neprijátelska držánja.

Na Austriánsko-vogrskom se je že túdi 250.000 takših oglásilo za boj, kí so ne ostali pri štelingi.

Poleg toga se na júžnom Srbskom lústvo poreberilo pa Macedončarje stiskávlo srbe proti našoj meji, tak ka so zdaj med dvojim ognjom — pomoči pa od nikodne.

Prva okrožnica XV. Bedenik pápe.

Novi rimski pápa so že vödáli svojo prvo okrožnico zváno encyklika, vu šteroj vavlújejo svoje vüpanje, ka njim Bog pomore vu njihovej službi. Grozni bojni dogodki jih z skrbjov napunijo. Velki tao Europe ogenj i boj na erdéčega pofárba. Z svojim očinskim čutenjom na prsi obimnejo vso svojo deco ino neščejo zamüditi nikaj na to, naj tem nesrečam, kem prle mogoče, konec bode.

Oni túdi preporáčajo vsakomi svjemi verniki, naj se k Bogi obrné vu vročih molitvaj za mir med národih.

Na konci prosijo one, ki vodijo národe, naj na hasek celoga človečan-

stva včinijo mir. Naj si premislijo, ka tak zadosta žalosti i nesreče sprevája naš zemelski žitek i je ne potrebno, ka bi si sami ešče več napravili. Naj sprevidijo, ka dojde že ino si naj v roké ségnejo pa si z tem nájvékši blagoslov boži správiyo za sebé i za sebi podvrženo lústvo.

Z tej rečih sv. očo vidimo, kak njim je milo za krščanski mir. Podpirajmo mi túdi z našov molitvov njihovo nakanenje, naj se neprijátel hitro obláda ino naj znova zavláda mir med nami.

Kelko národov je v boji?

Austria-Vogrsko má	51,390.000	prebiválcov.
Nemško	65,000.000	"
Russko	134,000.000	"
Francusko	39,000.000	"
Angleško	45,694.000	"
Belgium	7,424.000	"
Srbsko	2,912.000	"
Órnagora	—,250,000	"

Vkúp 345,660.000

dúš, k šterim šče zdaj moremo računati tiste vnoge národe, ki so po ovih drúgih tálej svetá tem zapisanim podvrženi pa z njimi vréd v boj zmešani. Či je vse vkúp zračunamo, te skoro trikrát tak velki račun vöpride. Takšega národa pa nanč ne na zemli, šteri ne bi več, ali menje vojske geno pri toj priliki, tak ka je té zdaj stojéči boj takši, ka ga je šče svet nikdár ne vido. Dozday či je kde boj bio, se je genolo 3—400 jezér moškov zdaj je pa mobilizeranih do 14 million moškov po vsej krajaj svetá. Bog daj, ka či že more biti, ka hitro pride do konca po právoj zmági ober hüdobnih neprijátelov.

PO LOČITVI.

*Žmetna je ločitev bila,
Teško sam jemáo slovo:
Jokala mi mati mila,
Skuznato mi b'lo oko.*

*Lüba mati mi pravila:
Sinek lübi, sinek moj,
— Oh, či več te ne bom vidla —
Nedi ešče, ne, postoj!*

*Srce mi pa krvavelo,
Düša mi trpela je;
Dužnost zvala me na delo,
Lübav pa müdila me.*

*— Oh, pa tü zdaj v tihoj noči
Kak mi žmetno za moj dom,
I za one bláge oči,
Ki pozábil jih ne bom.*

*Oh, pa tak po tihoj noči
Srci dveš skuzita se,
Z dvojih prvle sühij očih
Vlevlo bridke se skuze.*

Miroslav.

Vdilje po Vési.

Napotim se doli po vési. Rad hodim po njoj, ve je tak prijázna, mérna, tíha. Rad hodim po njoj ve návadno zadovolna, veséla lica vidim. Samo zdaj ne. Zday či se srčeam s kem, je pobiti, žalosten. Pa jas zdaj túdi rad idem v dilje po vési. Tužni obráz mi ne vzeme volé.

Idem pa proti pridem ednomi možáki. Seri so že, z mantráni i žalostnoga lica. Túdi májo simü v boji, za njega se žalostijo. Poklonijo se pošteno, pa kda že skoro mimo odido se nazáj obrnejo.

— Ve pa gospod, vi kaj več znáte z Novin, kak je pa te kaj?

Že znám, ka bi radi: Od boja bi radi čüli kaj. Radi bi znali kak njim kaj ide našim dečkom. Prepričani so, ka jas znám ka se godi, ve jas novine čtem. Pa Bog moj! Ka bi znao? Kda novine tak malo, tak skrivno pišejo. Zobstom je čtém, ž njih malo zvedim. Pa ka njim odgovorim? Ka nikaj ne vem? Ne do mi vervali, ár jas novine čtém. Začnem jih tolážití, ka oča nikaj dosta ne novoga. Nemeč dale bije francuse, mi rusa stiskávlemo. Bog de nam že pomagao. Za pravico se borimo, moremo ládati z neprijátlom. Pa tak dale gučim. Možák si pa

britko zdejhnejo. Več so čakali. Milijo semi, da pa jas sám túdi ne vem več!

* * *

Dale idem. Tdna mati me stáviyo. Oči so njim skuznate.

Bog moj — mi denejo — je li istina Gospod ka je rus že na našem.

— Mati, kde ste to čüli? ji pitam.

— Já, sosidova je čüla ka prej Brtalanova v soboti hodla pa tam so si gučali.

— Zday že znám ka ne istina. Kda kakši glás po tak püklašov poti pride, te njemi že več ne verjem. Jočéčo ženo problážim kaj. Sirota, v nevoli so, pa vse verjejo ka što právi.

Pa pá dale idem. Tú pa tam mestávlajo, spítávljejo. Vsaki misli, ka jas več znám. Pa nikaj več nevem skoro. Ka znám, z srcá rad povem. Pa zakaj ne? Kda me tak rado vedno, tak tužno spítavlejo. Tak rad bi je potolážo, tak rad bi njim prineso veséli glás, ka de konec boji, ka pridó naši dečki domo, kesno vjesén, ali konči k božiči. Da pa jas túdi nikaj nevem.

Boli me srcé, kda dol idem po vési, pa li rad idem.

Bog daj ka noskori do me zajokane oči vesélo pozdrávlale naznavajoč mi ka so prišli dečki.

Miroslav.

Glási.

Oča pa hči odišla v vojsko. Zdravnik v mestu Teplíc je ne davno dobo zapoved, naj ide na bojišče. Njegova hči Gertruda, štera se vči za zdravnico je včasih sklenola, ka bo šla z očom kak pomočnica. Vojačka oblast njoj je to prošnja poslušnola, zato sta oba, oča pa hči, odišla na bojno pole.

Čemerne gobe. V Malenovicaj je mrlo petero ljudi, zato ka so jeli čemerne ali nore gobe, pa so prekesno poslali po zdravnika.

Vojakom ne trebe pošilati penez. Sküpno ministerstvo je zvedelo, ka so po nešternih krajeh ljudje dosta penez zdavali na pošto tistim vojakom, ki so na bojišči. Da so pa vojacje zdaj ze vsem potrebnim jako dobro preskrbleni, pa njim penezi tudi ne menkajo, zato davle ministerstvo na znanje, ka za vojaki nej trbej pošilati penez.

Zakesnjena pisma. Ki smo doma ostali, želno čakamo pisma od vojakov, ki so na bojišči, pa se večkrat nevolivamo, či jih dugo nega. To pa ne delamo prav, zato ka se v vojnom časi pisma gosto zakesnijo. Več dve milion vojakov najmre vnožino pisem dá na pošto, pa pokeč ta pisma vsa spreglednejo, v red skladejo pa odpošlejo, preteče vnogo časa. Zato se pa ne nevolivajmo, či dugo nega pisem, štera tak želno čakamo.

Ne delajmo žganice. Po nešternih vesnicaj je letos sadoveno drevje jako lepo obrodilo. Da se pa zdaj v tom vojnom časi tudi sadje nemre tak v groš spraviti, kak bi trbelo, zato do je mogli ljudje doma porabiti. Mi opominamo vse naše gospodare, naj si vsaki, ki količkaj premore, nasušiš za zimo kak največ sadja, pa naj nišče ne dela ž njega žganice. Bojna bo najmre, kak znamenja kažejo, ešče dugo trpela. Po dugih bojnaj pa skoro vseli pride glad pa vsakojačko pomenkanje. Zato se pa skrbimo, ka si nasušimo dosta sadja, ka mo si meli kaj v roke vzeti, či nas obišče tudi ta šiba.

Pofarbani konji. Angležke novine lažejo, ka prej rusi majo treseti milionov konjov, pa so je vse na zeleno pofarbali, ka sovražnik nebi mogeo včasih spoznati.

Edna zvezda repetica se približavle prti zemli. Krakovske novine „Nova reforma“ pisejo: Že več dni se vidi od polnoči do zajtra repeta zvezda, štera se zove Delavan. Zdaj je šče nej jako velka, tak ka jo samo

z dalegledom lejko vidijo, nego za tri tjedne bo se vidla tudi sprostimi očmi.

Najmlajši vojak. Te najmlajši vojak je brščas 15 let star Herman Braha. Kak sin nekšega avstrijskoga mornara (marinara) je tudi na vsaki način šteo iti v vojno, pa je tak dugo proso, ka so njemi nazadnje spunili želó. Vzeli so ga med mornare pa se zdaj bori za slavo svoje domovine.

Ranjence naše okolice bi vam radi eti imenüvali, či bi mogli zvediti za nje! Z Bükovnice je Horvat Ferenc v nogu streljeni pa zdaj leží v bolnišnici. — Vredni so naše časti, ki za naš mir trpijo grozovitnosti boja.

Boj je bio v Bogojini ne dugo tudi. Stári Oslaj Gyüri je telko čuo od boja, ka je na slednje on tudi šteo pokazati, ka bi ešče znao kaj včiniti neprijáteli pa je z cvekom prebitov štángov tak zadrobišao hčerinjega zeta po temeni, ka ga je včasih krv polejála.

Mládi mož je hodo ne dugo pri ednom notarjuši pa ga je proso, naj njemi správi dopuščenje od krajnoga poglavára, ka de slobodno púkšo meo. Na pitanje, ka de z njov, je odgovoro, ka ženo šče dolistriliti. Já ešče zdaj što takši, ki verje, ka té človek zrelo pamet má?

Dnes se v Čerensovcih velko delo obslužáva. Poleg toga, ka je proščenje, tudi stári gosp. plivánuš slobod jemléjo od fare svoje pa z ednim svoje 50 letne slúžbe spomín obslužávajo.

Logarski mešter grofa Zichy Augusta Piacsek Jánoš je preminoči tjedem odpelani v Grádec vračilo iskat proti zmešlavici. Naše sočütje sprevája njegovo ženo i deco.

Minister verski držánja vogrskbga je izdao odrédbo, poleg štere se odseh mao tudi vu državni šolaj zvün katekizmuša ešče čtenjé pa pisanje more včiti vu materinskem jeziki decé pa v prvom i drügom rázredi vučíteo more v domáčem jeziki razložiti deci predmet včenjá ino more glédati, ka do deca svoja mišljenja v materinščini svojoj prav znala dolispisati. Čeden človek spozna, ka to tak prav. Z toga pride práva domolübnost.

Grozna smrt je zadela strehovskoga Gerenčér Stevana, kda je svoj mlatilnik pelao pred málov mešov večer z kobiljanskoga brega proti Dobroniki. Nikak je pod kola mogeo pridti pa je na mestu dúšo pústo. Tužen sin ga je domo spravo.

Zverinski moški je v Filovci ženo nesmileno celo na modrozbuó, štera že tak betežna bila. Škoda bi ga bilo imenüvati — takši ljudjé so nanč iména človečega ne vredni.

Ognji. V Sodišincih je zgoro Domjan Jožefa mlatilni stroj (mašin), Lehko Jožefa slama, krma, 40 križov snopja, Na krajni je zgorela oslica slame pri Ficko Janoši i v drügom mestu nekaj otave. Ogenj je bio tudi v Skakovcih. Kriva je većinoma deca. Dobro bo se zato kre njé i nadale gorjemati.

Dári naših slovincov. Iz Trnja: Dominko Matjaš 1 k., Kozlar Ivan 20 f., Bedrnjak Iván 1 k., Kozlar Štefan 4 Of., Šarjaš Štefana žena 40 f., Tkalec Mihala žena 40 f., Šarjaš Štefan 40 f., Horvat Jožef 40 f., Stanko Jožef 40 f., Radošič Štefana žena 1 k., Zsoldos Štefan 20 f., Horvat S. Matjaša žena 2 k., Horvat Marko 60 f., Šarjaš Štefan 60 f., Pétek Martin 1 k., Krampač Jožef 20 f., Horvat Ivan 20 f., Denša Peter 20 f., Szobočan Štefana žena 80 f., Matyašec Štefana žena 20 f., Hozian Martin 1 k., Hanc Martin 20 f., Hozian Matjaša žena 20 f., Hanc Marija 20 f., Zsoldos Martin 1 k., Zdravec Štefan 1 k., Hozian Štefan 2 k., Hozian Magda 10 k., Hozian Marko 2 k., Jantel Štefan 1 k., Hozian Martin 1 k., Lebar Jožef 1 k. 40 f., Šarjaš Andraš 40 f., Maič Antona žena 1 k., Režanja Ferenc 1 k., Krampač Štefan 20 f., Krampač Ivan 20 f., Hanc Štefana žena 1 k., Copot Andráša žena 40 f., Horvat Martina žena 1 k., Szobočan Ivan 20 f., Dominko Jožef 40 f., Dominko Štefan 1 k., Hozian Štefan 60 f., Hozian Marko 1 k., Takáts Irma 3 k., Hozian Jožef 2 k., Hozian Štefan 60 f., Lebar Ivan 1 k., Vučko Ivana žena 40 f., Hozian Jožef 30 f., Hozian Štefan 1 k., Vuk Štefan 30 f., Copot Andraš 2 k., Sobočan Jožefa žena 1 k., Lehko Martin 1 k., Bojhneč Jožef 1 k., Domaj Jožef 1 k., Kosija Tomaž 1 k., Kozlar Matjaš 60 f., Denša Jožef 1 k., Peteréc Matjaš 1 k., Kramar Štefana žena 1 k., Peteréc Martin 1 k., Sobočan Jožef 40 f., Hozian Ivan 40 f., Jerebic Anton 30 f., Čurič Jožef 50 f., Marič Štefana žena 40 f., Čurič Štefan 40 f., Cvetko Štefan 60 f., Hozian Ivana žena 2 k., Farkaš Ivan 1 k., Horvat S. Jožef 1 k., Horvat S. Matjaš 1 k., Magdič Ivan 40 f., Denša Ivan 1 k., Horvat Štefan 1 k., Kolarič Marko 1 k., Legén Jánoš 10 f., Perša Anton 1 k., Stanko Ferenc žena 2 k. Hozian Marka žena 1 k., Kolarič Jožef 40 f., Kolarič Ivan 50 f., Kocet Andraš 40 f., Horvat Jožef Ben. 1 k., Tkalec Štefana žena 50 f., Legén Martina žena 50 f., Tkalec Štefan 40 f., Krampač Štefan 60 f., Raščan Štefana žena 1 k., Dorenčéc Štefan 10 f., Krampač Jánoš 1 k., Tkalec Jožef 40 f., Pozderec Štefan 1 k., Kramar Marija 40 f., Kramar

1 k., Krampač Matjaš 80 f., Horvat Jožef 40 f., Žalig Štefan 1 k., Hozian Ivan 1 k., Sobočan Štefan 60 f., Kohek Martina žena 30 f., Hozian Martin 20 f., Horvat Jožef Cvet. 1 k., Sobočan Jožef 50 f., Kocet Ferenc 40 f., Balažek Bára V. P. 1 k., **vküp 97 k. 20 f.** Bog povrni vsem!

Ka je milijon.

Dnesden se pogostoma čuje kaj praviti od milijonov. Želemo zato z nešternimi rečmi popisati, kak velki račun je milijon.

Či bi što šteo čteti do milijona, bi mogeo čteti dvatrestni dni vsaki den po osem vür tak, ka bi vsako sekundo, to je vsako minoto spregovoro edno številko.

Miljon srebrnih koron, edna na ovo sklajene, dá 1000 metrov visiki steber. Či bi bile v red sklajene, bi človok meo iti pet dugih vür po njih. Miljon koron, či se od njih pobira 5 odstotkov, dá na leto 50.000 koron intereša; milijonar lejko porabi vsaki den 138 koron, nej ka bi se njemi trbelo doteknoti glavnice (šume).

Či bi bilo milijon vojakov postavljenih v čelno vrsto, bi ta vrsta bila 700 kilometrov duga, štera bi segala od Trsta skoz Lublane, Graca, Beča do Zmojna na Moravskom.

Miljon dni je 2740 let. Od Kristušovoga rojstva do dnes je šče nej preteklo milijon dni, pač pa bo trbelo čakati na to ešče 826 let.

Austrijska državna polovica sme poleg postave nakovati 240 milijonov srebrnih koron.

To trno velko svoto nam pojasnijo ete prilike: 140 milijon koron, edna na ovo sklajene, bi dale 140 kilometrov visiki steber. Te steber bi bio 30 krat višiši, kak je ta najvišiša gora v Europi. Te korone bi vagale 7000 metercentov; či bi je šteli pelati, bi rabili za nje 70 vagonov, pa v vsakom vagoni bi bilo 100 centov srebra. Či bi 140 milijonov srebrnih koron edno poleg ove položili, bi dobili 3220 kilometrov dugo črto, štera bi segala prek cele Europe.

Milijarda je jezero milijonov. Či bi šteli prečteti do milijarde, bi mogli čteti neprestanoma 277.778 vür ali 32 let, tak ka bi spregovorili vsako sekundo edno številko. Kak je znano, so francozi leta 1871 plačali nemcom 5 milijard frankov vojne oškodnine. Da pa 1 frank vaga 5 gramov, zato bi rabili za prepelanje teh penez 2500 vagonov, to je 50 vlakov, vsaki po 50 vagonaj. Dugo cešto od Pariza do Berolina bi pokrili s tov trno velkov svo-

tov 2 metra široko, pa bi šče ostalo nekolko novcov.

Bilijon je milijon milijonov. To bi trebelo čteti neprestanoma 277.777.778 vür ali 11.574.074 dni ali pa 32.150 let. Či bi prvi človok Adam začno čteti pa bi njegovi potomci to čtenje nadalevali tak, ka bi vsako sekundo spregovorili edno številko, ešče do dnešnjega dneva ne bi načteli niti edne petine bilijona.

Gospodarstvo.

Kak se konj češe?

Ki konja dobro šče počesati, naj me posluhne. V gojčno v roke vzeme štrigeo pa ž njim večkrat na lehki potegne po šinjeki (grive se naj ne tekne s striglon), na dale potegne po hrbti, po bedri. Potem v roke vzeme močno zvezano slamo pa zriblje črevo, prsi i noge. Kda je to opravo, štrigeo pa vu levo roko, s kefov pokefa celoga konja, ešče i grive, ednok po legi kosminjo, potem pa proti kosminji. Kefo pa na štrigli čisti od praha. Prah pa z strigla na gnoj stepe, ne pa na mosnice, ovák prah i na dale vštali ostane.

Potem s kakšov capov se konj zbríše. Dober gospodar z mokrov capov zbríše oči konja, nos i gobec, opere njemi rep i grive na glavi, na nogah iz žabic skopa gnoj i opere kopita. Znamo, da na nogah so kopita, tū se gori vdari podkov, notri bolje se vija bela lenija, sem že cvek ne sme priti — to je podplat konja; v poplat se sivajo, liki edna zaglozda, žabice. Jas je tak zovem, ne vem, kak je vi zovete, mislim, da me razmite. Paziti moremo na žabice, da je gnoj gori ne zgrize. kem so bolje šürke i kuste žabice, tem so boljša kopita, tem več je vreden konj.

Kda je že tak oprao konja, naprej vzeme süho capo pa konja z nova zbríše.

Dobri slugi, kda konja čistijo, s—s—s denejo, konj, prej, bolje miravno stoji.

Štala rednoga verta je čista, zato či s prašnatimi konjami domo pride i ma čas i či so ne vroči, pred štalami postane i doli sprahši konje.

Segrete konje more sprevajati, naj se posühši kosminje. Či pa nema časa v štalo priveže konja, v roke vzeme slamo i rible konja, dokeč sühi ne grata. Na blatnom konji te čas ostane koca. dokeč se ne posühši i po tem se s slamov sčisti.

S slamov ribati konja, kda iz poti ali iz dela domo pride, preveč preporačam, či drügo ne, noge njemi zriblite.

Ki so poleg vode naj pelajo večkrat konje na kopanje. Nego pazte, da te po mali gnali konje na kopanje, naj ne bode preveč mrzla voda, domo idoč se ognite praha, v štali vse doli zaprite, dokeč se vam konji ne posühšijo.

Kde ne ga blüzi vode, konje operemo vsaki tjedem noge pa vsaki tretji den, či ne hodijo po rosi.

Ešče ednok čüjmo, kak se kopito čisti. Ki so pri husarah služili, v spomin njim prinesem § 71.

Kopito se čisti z lesenov prilikov. Doli se postrüže blato, potem se opere i posühši.

Pri čiščenji ma priliko poglednoti je-li je ne šteri cvek na z gübo prišo ali či je podkov ne naraji.

Podkov te večkrat notri namaže s čistov, ne osolenov tūčavov, da se kopito proti gnoji obvarje i posebno v leti preveč ne presehne. Notri se namaže vsaki tjedem ednok ali dvakrat, nego prvle se more kopito zaprati i malo mokro more biti. Notri je namaže teda, kda konji ne de trbelo dugši čas na delo iti, ar ovak se prah v tūčavo zgrabi i škodljiva krasta nastane na kopiti. Kda konji vö rukivajo, se kopita ne namažejo, samo se čisto doli zaperejo.

Či bi vsaki vert i službenik tak delo, ne bi se tū pa tom čülo, da konji žabice gnilijo ali da v kopito na žabice se je rak spravo.

Ešče nika. Že pri žerbeti moremo poglednoti, da de dobra kopita melo. Štero žerbe je dosta v štali morejo se njemi kopita tūdi večkrat čistiti, morejo se njemi doli zrezati. Dober kovač zna da na poplati i žabica nika ne ma rezati.

ODAJA

bo v Čerensovcih na farofi 21-ga toga meseca.

Odavalo se bo osméro rožene živine, mlin (bint), šečkar, stroji za sejati i repo sekati, plüg, brana nekaj pohišta, dvoje kočüje i dvoja velika kola.